

Asia: VN/5966/2019

Lausuntopyyntö vanhemmuuslain nojalla annettavista asetuluonnoksista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Oikeusministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä lausuntoa vanhemmuuslain nojalla annettavista asetuluonnoksista 11.7.2022 mennessä. Vanhemmuuslaki on kesäkuussa 2022 edelleen eduskunnan käsittelyssä. Kyseessä olevat neljä asetuluonnosta, asetuluonnos lapsen syntymää koskevasta ilmoituksesta ja henkilöllisyyden toteamiseksi hyväksyttävistä asiakirjoista vanhemmuusasioissa, asetuluonnos oikeusgeneettisestä isyystutkimuksesta ja lääketieteellisestä selvityksestä, asetuluonnos väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n muuttamisesta sekä asetuluonnos vanhemmuus- ja elatusasioissa käytettävistä lomakkeista tarkentavat sekä neuvoloiden, lastenvalvojien että Digi- ja väestötietoviraston tehtäviä liittyen vanhemmuuslaissa säädettyyn vanhemmuuden tunnustamiseen.

Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa terveydenhuollosta ja näiden palvelujen toimivuudesta. Äitiysneuvoloiden toiminnasta säädetään terveydenhuoltolaissa (1326/2010) sekä neuvolatoimintaa, koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoa sekä lasten ja nuorten ehkäisevää suun terveydenhuoltoa koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (338/2011). Äitiysneuvolassa vanhemmuuden tunnustamisen vastaanottavat pääsääntöisesti äitiysneuvolan terveydenhoitajat, jotka ovat tätä työtä tehneet jo usean vuoden ajan isyys- ja äitiyslakien perusteella.

Vanhemmuuden vahvistaminen muuttuu uuden vanhemmuuslain myötä. Äitiysneuvolan terveydenhoitajat ovat tähän saakka vastaanottaneet ennen lapsen syntymää isyyttä ja äitiyttä koskevan dokumentaation ja lähettäneet asiakirjat lastenvalvojille, jotka taas ovat lähettäneet asiakirjat eteenpäin lapsen syntymän jälkeen. Uuden lain tullessa voimaan terveydenhoitajat lähettävät dokumentit suoraan Digi- ja väestötietovirastolle, jossa vanhemmuus vahvistetaan. Isyys- ja äitiyslaissa oleva mahdollisuus peruuttaa tunnustaminen 30 päivää lapsen syntymän jälkeen poistuu. Lastenvalvojalle kuuluu jatkossa vanhemmuuden selvittäminen epäselvissä tilanteissa.

Asetuksissa säädetään tarpeellisista lomakkeista ja dokumentoinnista, joita tarvitaan vanhemmuuden selvittämisessä sekä äitiysneuvolassa että lastenvalvojan luona ja isyyden oikeusgeneettisessä selvittämisessä. On tärkeää, että eri toimijoille annetaan näiden lisäksi riittävästi koulutusta sekä selkeät ohjeet, jotta vanhemmuuden vahvistaminen sujuu ilman tarpeettomia viiveitä. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalla on suunniteltu syksyille 2022 koulutustilaisuuksia eri toimijoille liittyen vanhemmuuslain voimaantumiseen. Oikeusministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteistyö koulutuksen järjestämisessä myös jatkossa on tärkeää osaamisen ylläpitämiseksi sekä terveydenhoitajien ja lastenvalvojen työn helpottamiseksi.

Vanhemmuuden tunnustamisen prosessin muuttuessa on tärkeää varmistaa, ettei äitiysneuvoloissa toimivien terveydenhoitajien työtaakkaa lisittäisi uuden lain myötä. Tämän vuoksi yhteistyö, mahdollisimman selkeä ohjeistus sekä lomakkeiden mahdollisimman selkeä ymmärrettävyys ja helppokäyttöisyys tulee varmistaa, jotta vanhemmuuden vahvistus sujuisi ongelmitta, ja lastenvalvojat, joiden kautta tähän saakka kaikki vahvistamiset ovat kulkeneet, voivat keskittyä työssään haastavampiin isyys- ja huoltajuuskysymyksiin.

Hakari Kari
Sosiaali- ja terveysministeriö

Halila Ritva
Sosiaali- ja terveysministeriö